C

1260/411

TEISTEANAIS NÀISEANTA 2009

DICIADAIN, 27 CÈITEAN
1.00 F – 3.00 F

CRUINNEÒLAS
AN ÌRE CHOITCHEANN
Sàr Ìre

Bu chòir gach ceist fheuchainn.

Leugh na ceistean gu faiceallach. Bu chòir do na freagairtean agad buntainn gu dlùth ris a' cheist agus a bhith air an cur an cèill gu soilleir.

Gabhaidh comharraidhean a bharrachd a chosnadh le mapaichean-sgeidse agus diagraman a tha freagarrach.

Sgrìobh gu cuimir ann an dòigh a ghabhas leughadh, agus fàg rùm mu thimcheall aon cm eadar na sreathan-sgrìobhaidh.

Chaidh na mapaichean agus na diagraman gu lèir anns a' phàipear seo a chlò-bhualadh ann an dubh a-mhàin: cha deach dathan sam bith eile a chleachdadh.

SQA ©

1. **Diagram Fiosa Q1A**

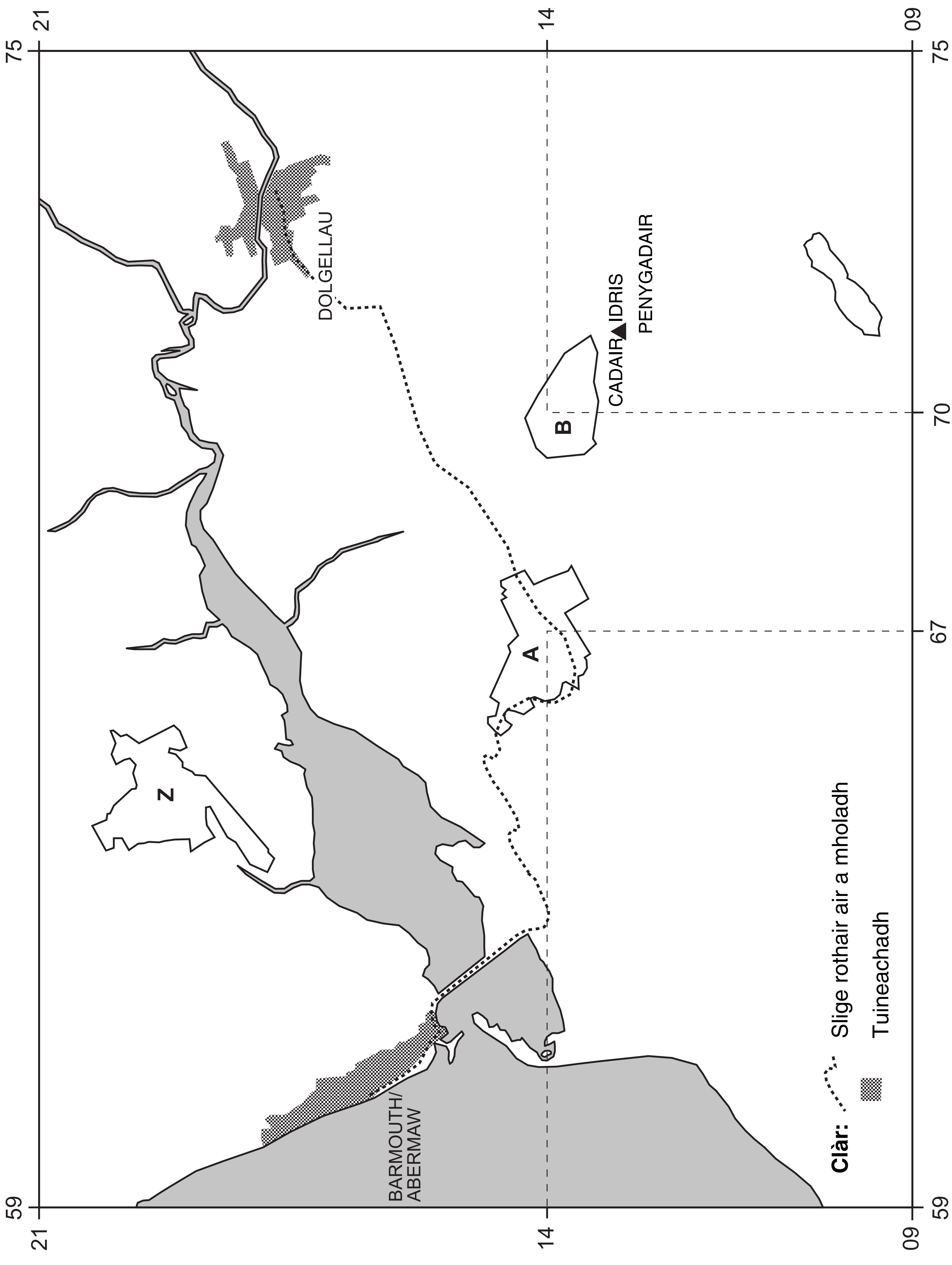

1. (a' leantainn)

Tha a' cheist seo a' buntainn ris an Earrainn–Mhapa Tomhas Riaghaltais (Àir 1743/124) de cheàrnaidh Dolgellau agus Diagram Fiosa Q1A air *Duilleag a dhà*.

(*a*) (i) Maids gach feart a th' air ainmeachadh gu h-ìseal ris a' chomharradh-clèithe cheart.

Feartan: **mullach pioramaideach**; **coire**; **spor sabhte**; **gleann crochte**.

Tagh bho comharraidhean-clèithe: 711130, 723125, 715123, 733110. **3**

(ii) **Mìnich** ciamar a tha **aon** de na feartan ann an (*a*) (i) air a dealbhadh.

Faodaidh tu diagraman a chleachdadh airson do fhreagairt a shoillseachadh. **4**

(*b*) **Diagram Fiosa Q1B: Taghadh de Phrìomh-chosnaidh Thuineachaidh**

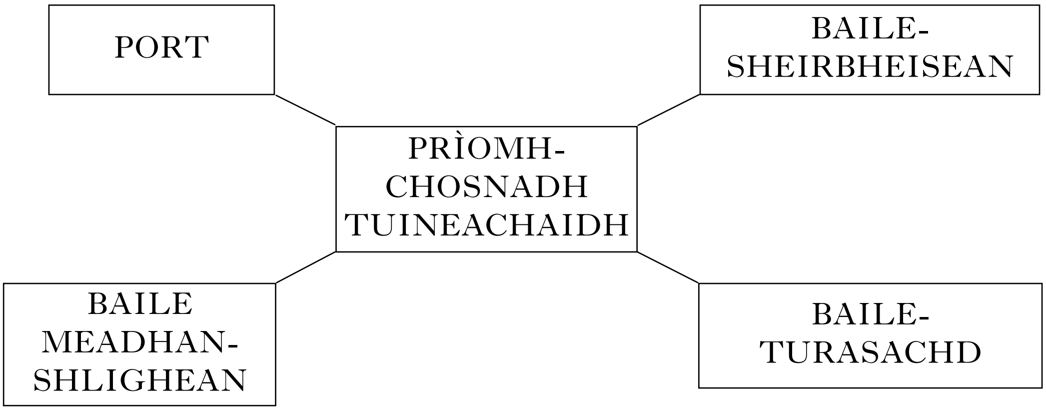

Seall air Diagram Fiosa Q1B.

A' cleachdadh fiosrachadh bhon mhapa, dèan coimeas air na prìomh-chosnaidhean aig Barmouth agus Dolgellau. Nad fhreagairt, feumaidh tu buaidh a thoirt air na dòighean anns a bheil iad coltach **agus** eadar-dhealaichte. **6**

(*c*) Lorg ceàrnaidh Z an Diagram Fiosa Q1A.

Carson a tha a' cheàrnaidh seo freagarrach airson coille malairteach? **4**

[Tionndaidh an duilleag

1. (a' leantainn)

(*d*) Tha teaghlach a' falbh le rothairean bho Dolgellau gu Barmouth agus thathar a moladh gu lean iad an t-slighe a th' air sealltainn air Diagram Fiosa Q1A.

Dè na buannachdan agus h-eas bhuannachdan a th' aig an t-slighe seo? **4**

(*e*) Tha toil aig buidheann sgoilearan rannsachadh coimeas a dhèanamh eadar an dà cheàrnaidh Urras Nàiseanta A agus B.

Thoir cunntas air na dòighean-obrach cruinneachaidh a dh'fhaodadh iad a chleachdadh airson fiosrachadh freagarrach fhaighinn.

Thoir adhbharan airson nan dòighean-obrach a thagh thu. **5**

2. **Diagram Fiosa Q2: Gleann air chumadh "V"**

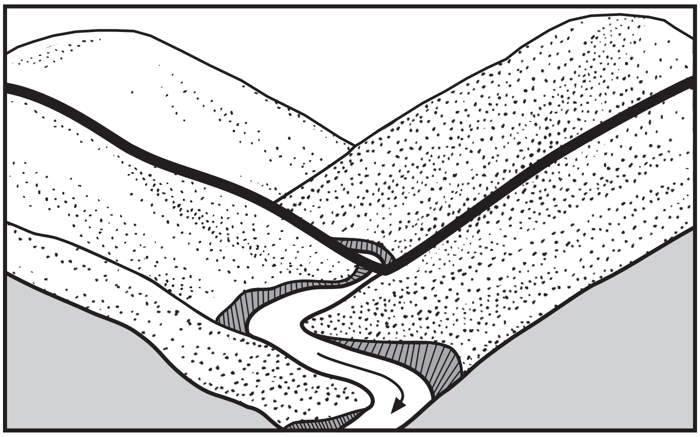

Seall air Diagram Fiosa Q2.

Mìnich ciamar a chaidh gleann air chumadh "V" a dhealbhadh.

Faodaidh tu diagraman a chleachdadh airson do fhreagairt a shoillseachadh. **4**

3. Diagram Fiosa Q3: Clàr Sionoptaig 15mh An Gearran 2007

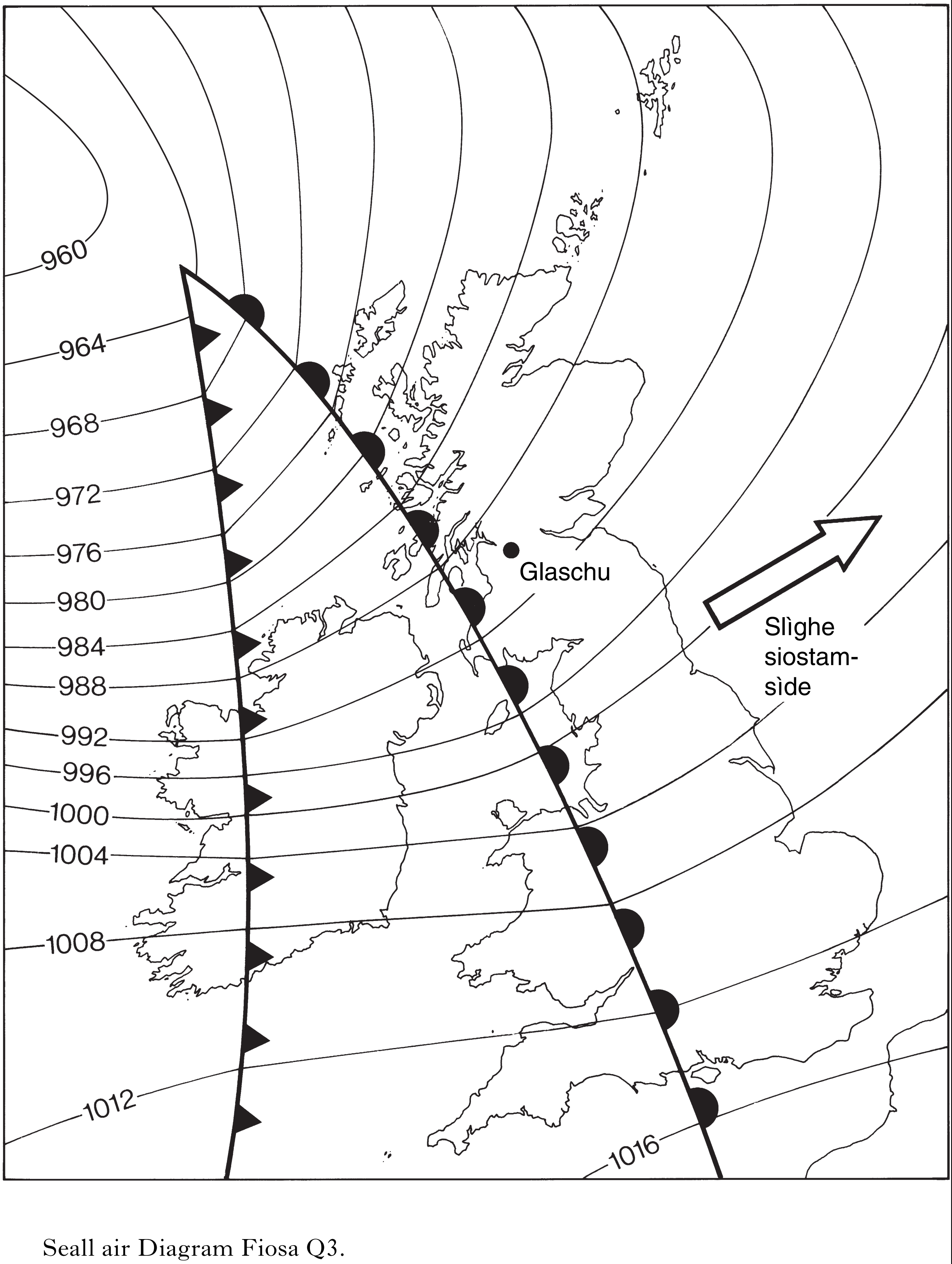

Seall air Diagram Fiosa Q3.

Mìnich na h-atharraichean a thig air an aimsir ann an Glaschu anns na 24 uairean a tha ri thighinn. **6**

[Tionndaidh an duilleag

4. **Diagram Fiosa Q4**

£175 m ri chur ri eaconomaidh Alba

Chosg e £320 m a thogail

Miltean de dh'obraichean gan cruthachadh

SLIGHE

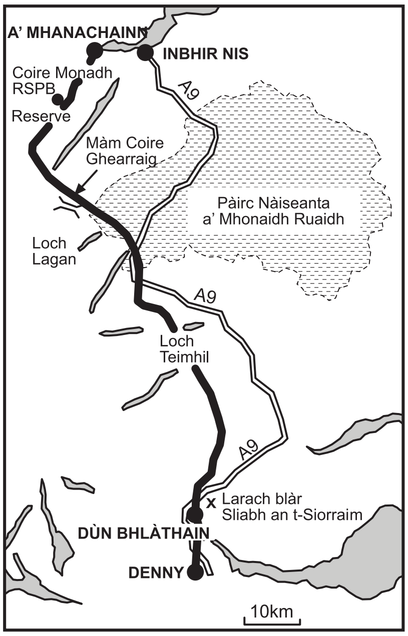

slighe phàidhlean

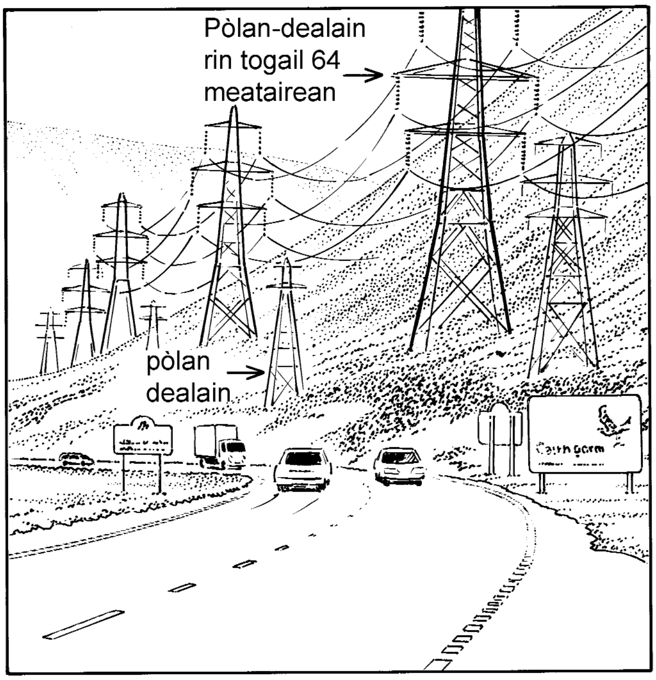

76 pòlan-dealain air an togail ann am Pàirc Nàiseanta a' Mhonaidh Ruaidh

600 pòlan-dealain

12 uair nas daoire na cur càbaill fo thalamh

Cladh Sliabh an t-Siorraim 1600 saighdear tiodhlaicte

Thathar an dùil loidhne-dealain fìor-laidir a thogail anns A' Mhanachainn anns A' Ghàidhealtachd gu Denny ann a Sgìre Shruighlea airson lùth-gaoithe, lùth-tuinn agus lùth-làn na mara a thoirt thairis. Bhiodh an lùth uaine seo an àite lùth à stèisean cumhachd gual agus gas.

Comharraidhean KU ES

Seall air Diagram Fiosa Q4.

"Bithidh na buannachdan a tha a' tighinn leis an loidhne-dealain nas cudromaiche dhan dùthaich na milleadh."

A bheil thu ag aontachadh gu tur ris an aithris?

Thoir adhbharan airson do fhreagairt. **6**

Comharraidhean

KU	ES

5. **Diagram Fiosa Q5: Cruth-Tìre ann am Baile Albannach**

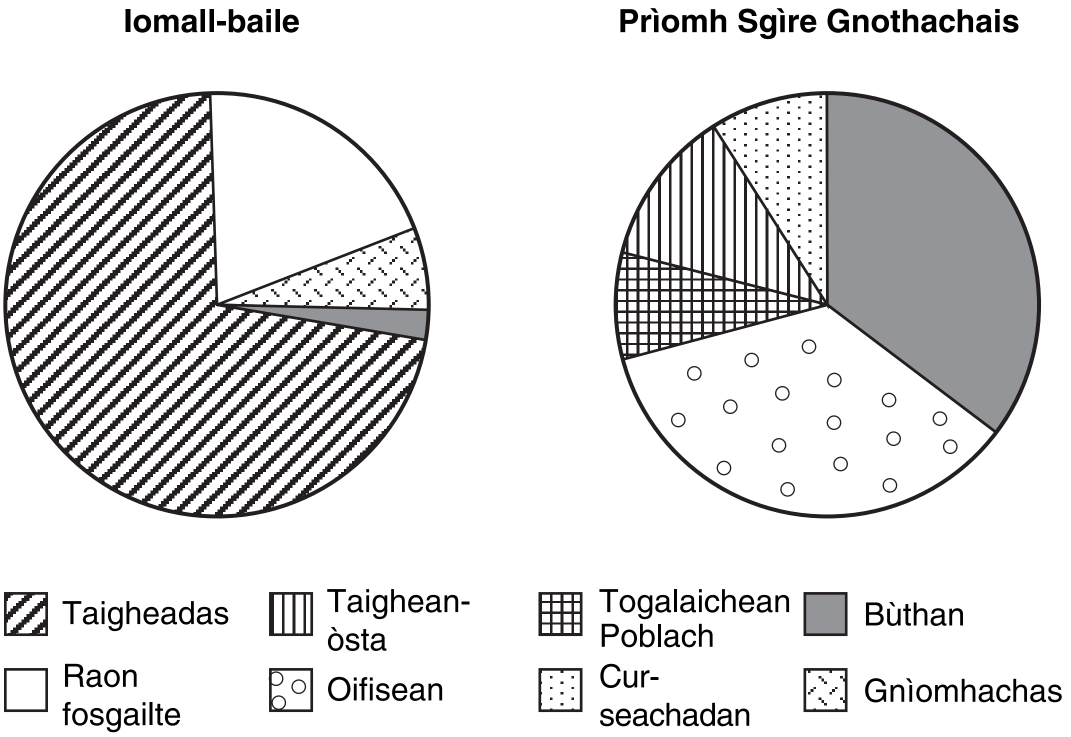

Seall air Diagram Fiosa Q5.

Thoir seachad adhbharan airson nan dòighean cleachdaidh cuth-tire bailteil aig iomall a' bhaile agus anns a' Phrìomh Sgìre Gnothachais. **6**

[Tionndaidh an duilleag

6. **Diagram Fiosa Q6A: Cruth-tìre Thuathanachais an 1950**

Beagan innealan mòra

Iomadh luchd obrach

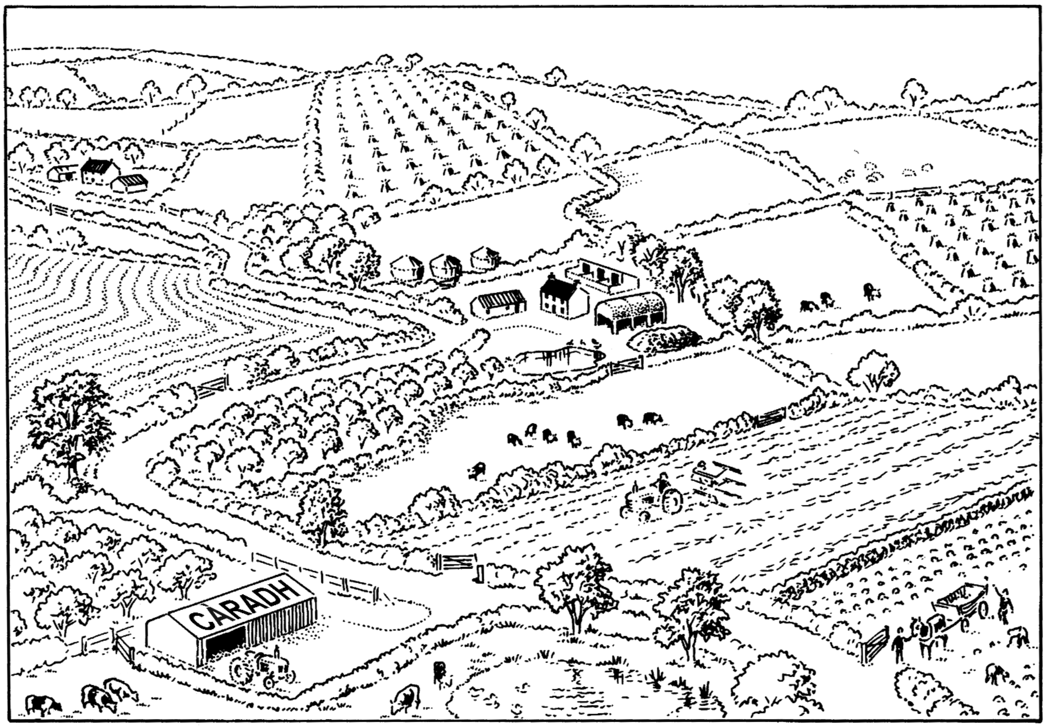

Beagan toradh gach heactair

Tuathanais bheaga

Achaidhean beaga mi-chothrom

Diagram Fiosa Q6B: Cruth-tìre Thuathanachais an 2005

Tòrr innealan mòra

Bùth Tuathanaich

Beagan luchd-obrach

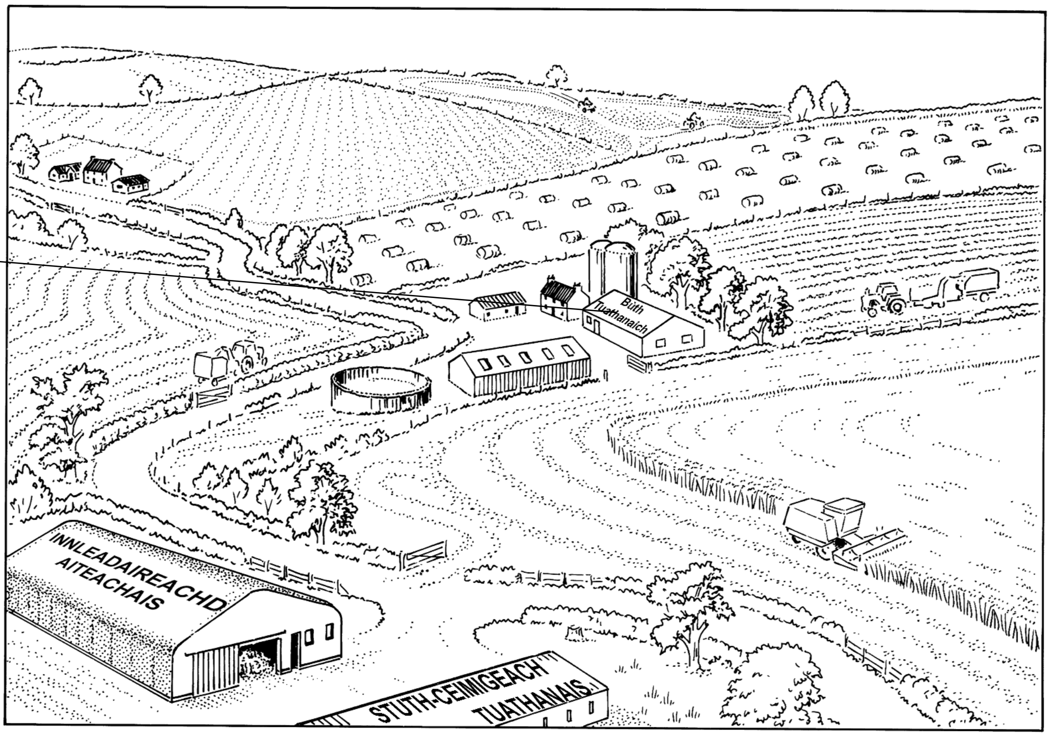

Mòran toradh gach heactair

Tuathanais mhòra

Achaidhean mòra cothrom

Seall air Diagram Fiosa Q6A agus Q6B.

"Tha na h-atharraichean a tha air tighinn air tuathanachas bho 1950 air barrachd buannachd a dhèanamh seach trioblaidean."

A bheil thu ag aontachadh gu tur ris an aithris seo?

Thoir adhbharan airson do fhreagairt

Comharraidhean

KU	ES
	5

7. Diagram Fiosa Q7A: Factairean Suidheachaidh Pàirc Saidheans Oilthigh Southampton

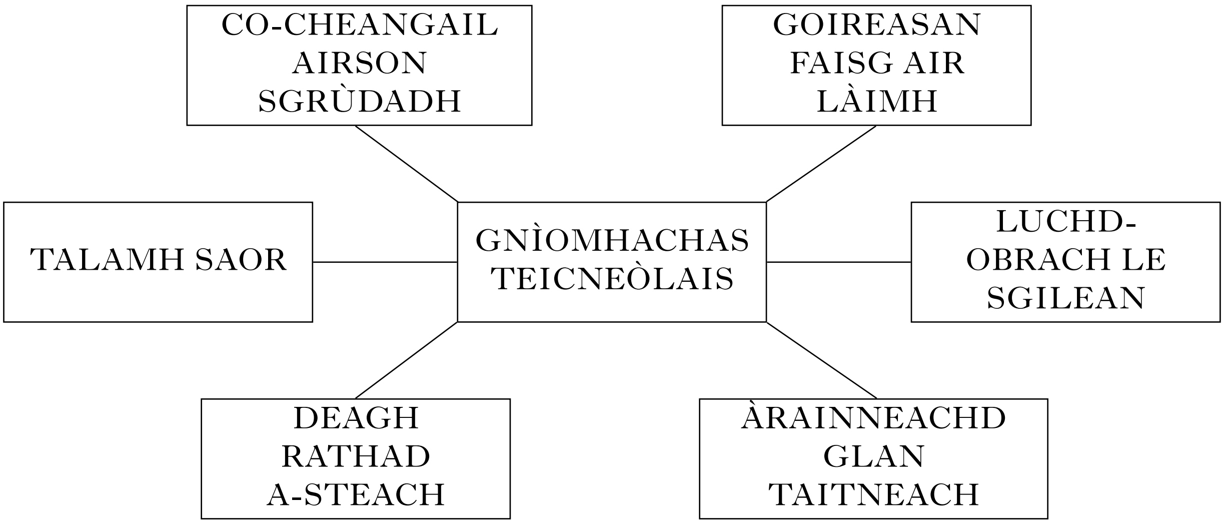

Mapa Fiosa Q7B: Suidheachadh Pàirc Saidheans Oilthigh Southampton

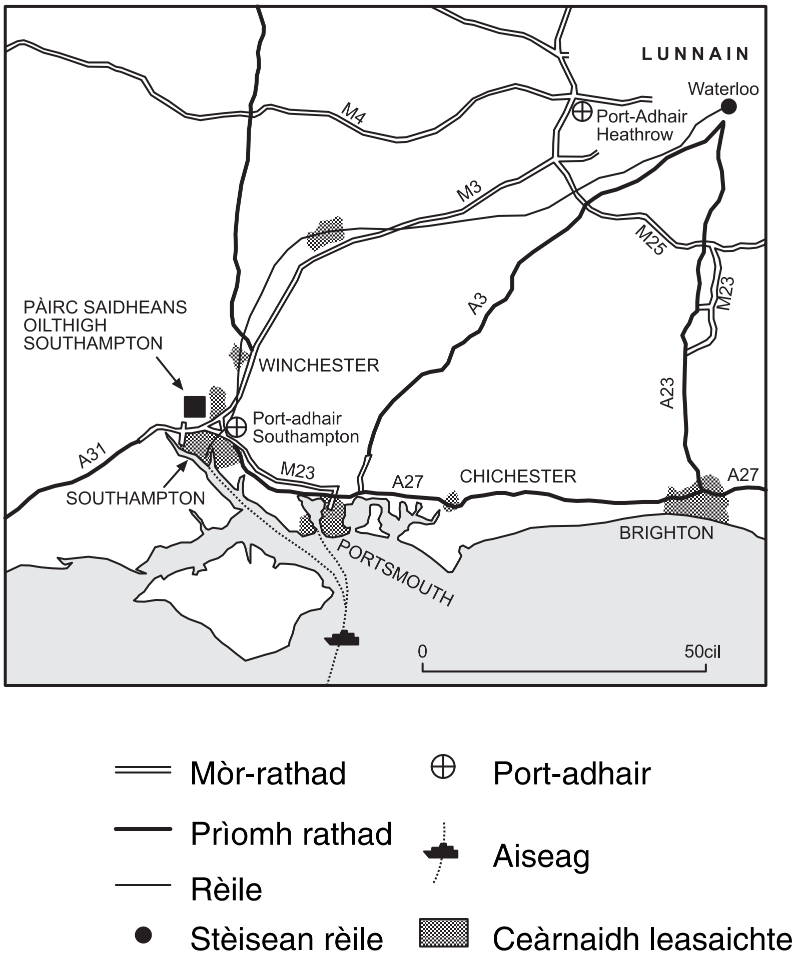

Diagram Fiosa Q7C: Làrach Pàirc Saidheans Oilthigh Southampton

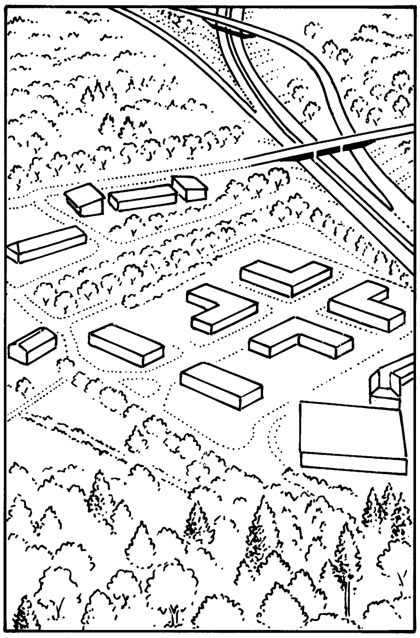

Comharraidhean

KU	ES
	5

Seall air Diagraman Fiosa Q7A, Q7B agus Q7C.

Nad bheachd-sa, dè na **trì** factairean as cudromaiche airson suidheachadh Pàirc Saidheans Oilthigh Southampton?

Thoir adhbharan airson taic a thoirt dha do fhreagairt.

8. Diagram Fiosa Q8A: Mapa Sgaoileadh-Sluaigh san Aonadh Eòrpach

Comharraidhean

KU	ES

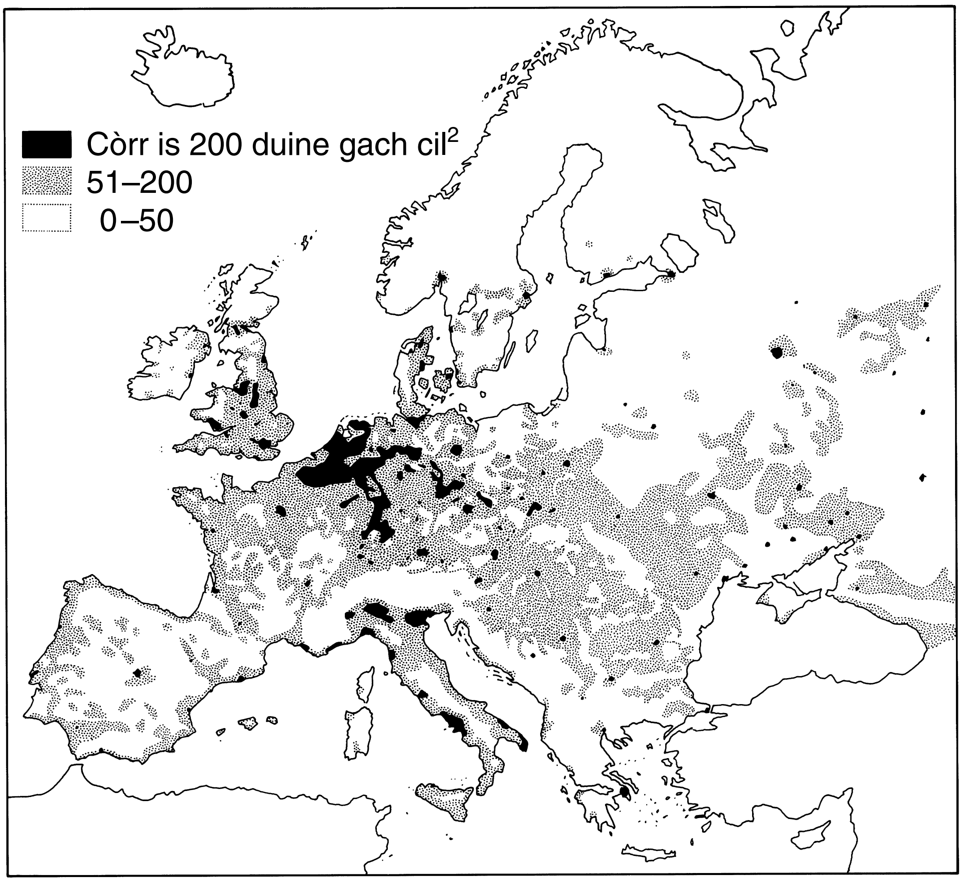

Diagram Fiosa Q8B: Cumadh-Tìr agus Crìochan Eadar-nàiseanta san Aonadh Èorpach

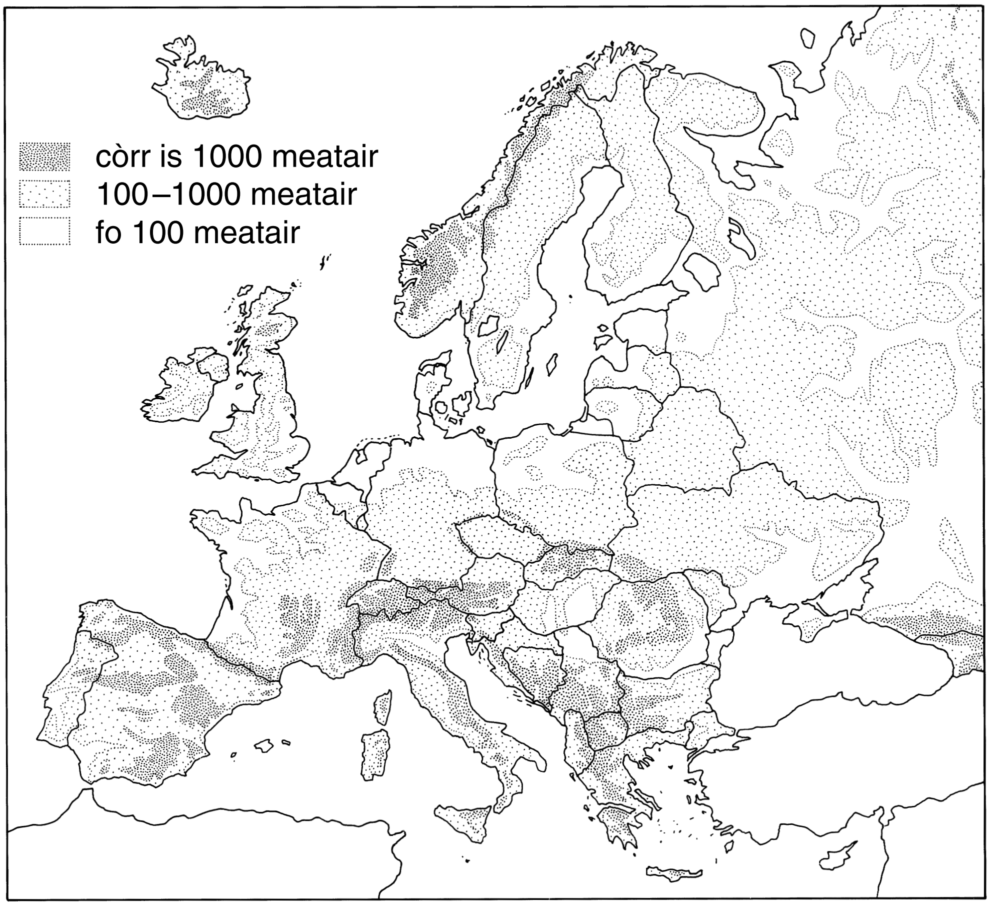

Seall air Diagram Fiosa Q8A agus Q8B.

Thoir cunntas mionaideach air sgaoileadh-sluaigh anns an Aonadh Eòrpach. **4**

9. Diagram Fiosa Q9A: Atharrachadh air sluagh sgìrean dhùthchail agus bhailteil air feadh an t-saoghail

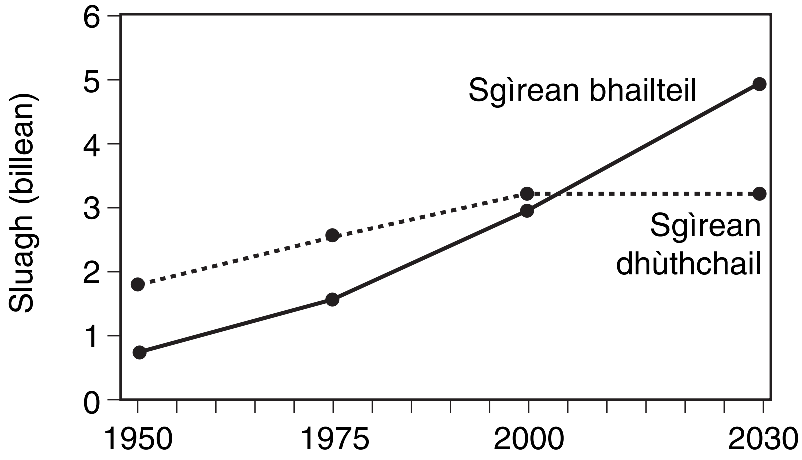

Diagram Fiosa Q9B: Sluagh a' fuireach ann an sgìrean bhailteil

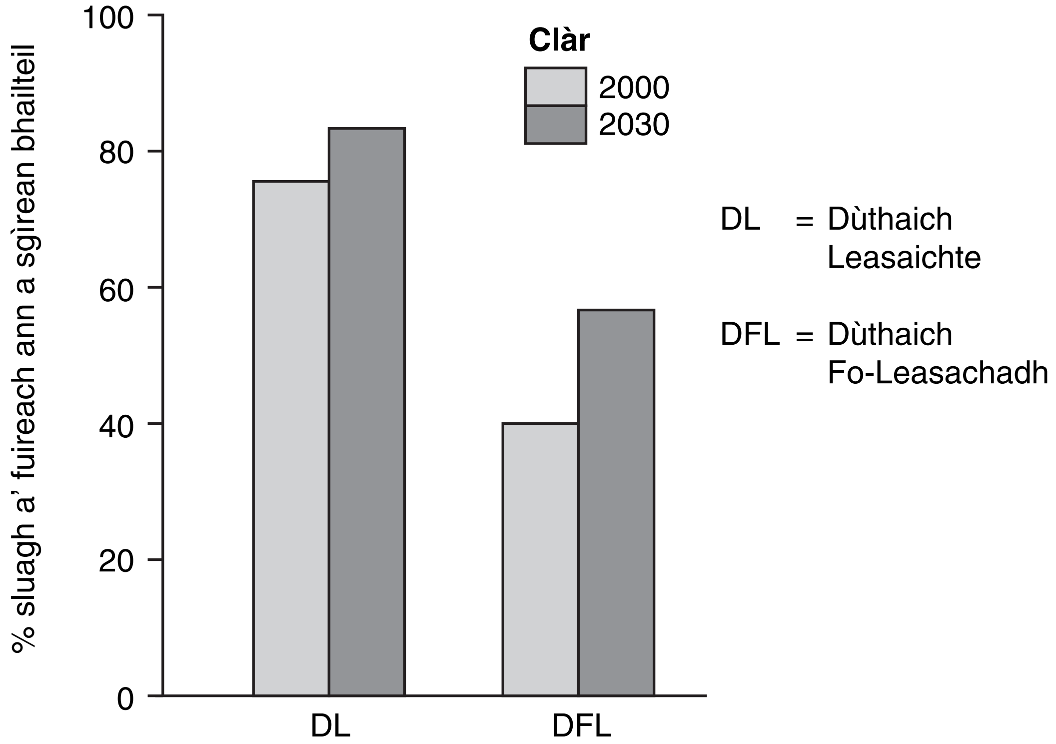

Seall air Diagraman Fiosa Q9A agus Q9B.

(*a*) Thoir cunntas air na gluasadan a tha rim faicinn anns an dà ghràf. 4

(*b*) **Mìnich** carson a thathar an dùil gun cùm sluagh bhailtean ag àrdachadh. 5

[Tionndaidh an duilleag

10. Diagram Fiosa Q10: Àireamh sa cheud den t-sluagh thairis air 65

Dùthaich	1960	1970	1980	1990	2000	2010
Iapan	6·0	7·0	9·0	12·0	16·0	22·0
Nisèiria	2·3	2·4	2·5	2·5	2·7	3·2

Seall air Diagram Fiosa Q10.

Dè na dòighean eile a dh' fhaodar an cleachdadh airson am fiosrachadh anns a' chlàr a shealltainn?

Thoir adhbharan airson do fhreagairt. **5**

11. Diagram Fiosa Q11: Dìofar seòrsa Cobhair ann an DFL

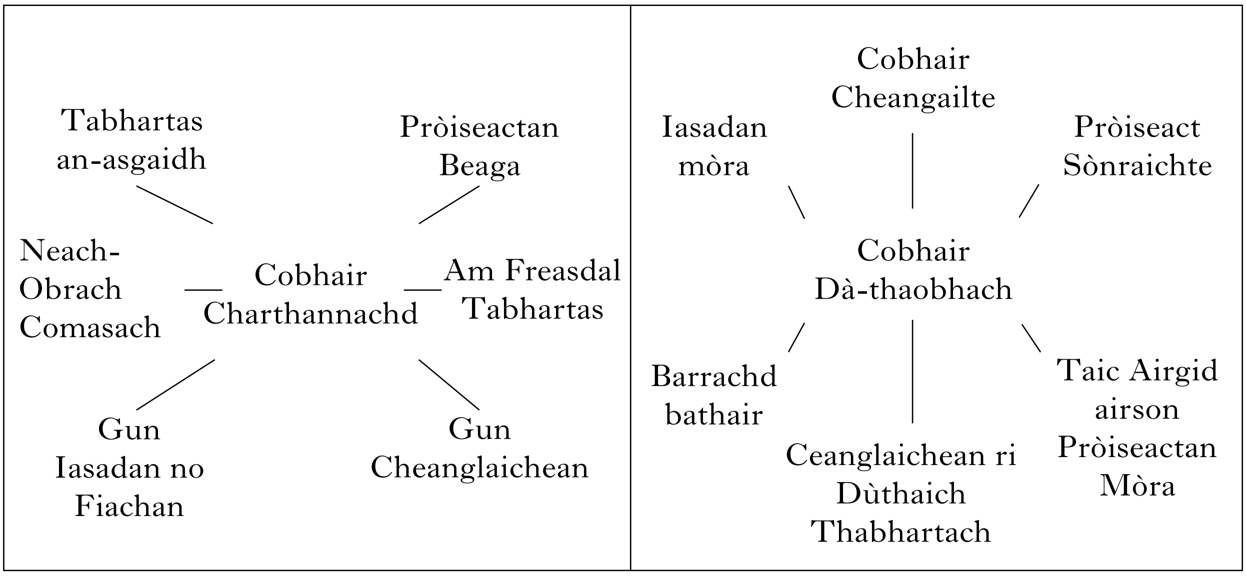

"Tha cobhair bho charthannachd nas fheàrr na cobhair dà-thaobhach."

A bheil thu ag aontachadh gu tur ris an aithris seo?

Thoir adhbharan airson do fhreagairt. **4**

[*CRÌOCH A PHÀIPEAR*]